

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติ ให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ.2545:1)

การจัดการศึกษาของไทยในทุกยุคได้ให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทยเป็นลำดับแรก เนื่องจากภาษาไทยเป็นพื้นฐานของการแสวงหาความรู้ในองค์ความรู้อื่น และยังเป็นมรดกทางปัญญาที่บรรพบุรุษมอบให้คนทั้งชาติเป็นเอกลักษณ์ทางภาษาเป็นแบบอย่างของตนเองที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์และความเจริญงอกงามทางอารยธรรมระดับสูงที่คนไทยทุกคนต้องร่วมมือกันอนุรักษ์มาตรฐานของภาษาไทยให้ดำรงอยู่บนพื้นฐานบนความถูกต้องของแม่บท และสามารถประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมและเทคโนโลยี การสื่อสารในโลกปัจจุบันได้อย่างสร้างสรรค์ (ฐะปณีย์ นาครทรรพ. 2540 : 1)

การจัดการศึกษาของไทยในทุกยุคได้ให้ความสำคัญแก่วิชาภาษาไทยเป็นลำดับแรก เพราะภาษาไทยเป็นพื้นฐานของการแสวงหาความรู้ในองค์ความรู้อื่น นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นมรดกทางปัญญาที่บรรพบุรุษมอบให้คนทั้งชาติ เอกลักษณ์ทางภาษาเป็นแบบอย่างของตนเอง ที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ และความเจริญงอกงามทางอารยธรรมระดับสูง คนไทยทุกคนต้องร่วมมือกันอนุรักษ์มาตรฐานของภาษาไทยให้ดำรงอยู่บนพื้นฐานความถูกต้องของแม่บท และสามารถประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

วัฒนธรรมและเทคโนโลยีการสื่อสารในโลกปัจจุบันได้อย่างสร้างสรรค์ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2540 : 1)

ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารยิ่งเพิ่มพูนความสำคัญ เนื้อหาสาระทางวิชาการและข้อมูลต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายกันได้ถูกต้อง การแสวงหาความรู้ที่ทันทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญที่สุด การอ่านเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิด ความฉลาด รอบรู้ และประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน การอ่านมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันของผู้ที่ใฝ่ศึกษาค้นคว้าความรู้ทั้งยังช่วยให้จิตใจมีความสุขและเพลิดเพลินอีกด้วย ดังที่วรรณิ โสภประยูร (2549 : 120) กล่าวว่า “แม้จะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารก็ไม่สามารถทดแทนการอ่านได้ ตรงกันข้ามคนในยุคนี้กลับจะต้องอ่านเพิ่มขึ้นเสียอีก ฉะนั้นคนเราจำเป็นต้องมีทักษะในการอ่าน” การที่จะให้คนหันมาสนใจการอ่านมากขึ้นนั้นต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นตั้งแต่เด็ก เมื่อพิจารณาจากอดีตถึงปัจจุบันพบว่าคนไทยส่วนหนึ่งไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือ ทั้ง ๆ ที่การอ่านเป็นประตูสู่โลกกว้าง การอ่านทำให้คนฉลาด รู้จักคิด และมีโลกทัศน์กว้าง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือน้อยลงน้อย ปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการอ่านของคนไทย คือการที่มีสื่อเทคโนโลยีทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ เป็นต้น สื่อดังกล่าวทำให้ผู้คนสนใจอ่านหนังสือน้อยลง หนังสือส่วนหนึ่งมีเนื้อหาสาระที่ไกลตัวไม่สามารถเรียก

ความสนใจจากผู้อ่านได้

การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งในการแสวงหาความรู้ ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสามารถอ่านได้มาก อ่านได้เร็ว อ่านได้ถูกต้อง อ่านได้หลาย ๆ ภาษาย่อมมีโอกาสในชีวิตหลาย ๆ ด้านมากกว่าคนอื่น เช่น ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษาหาความรู้ ตลอดจนด้านข่าวสารข้อมูลทำให้รู้กว้าง รู้ไกล มากกว่าผู้ที่ไม่มีทักษะในการอ่าน (พรทิพย์ ชาติระวีรัตน์. 2545 : 59) ดังนั้นการพัฒนาทักษะการอ่านให้ผู้เรียนนั้นถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญยิ่งในการศึกษาทุกระดับชั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาทักษะการอ่านให้นักเรียนสามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ที่หลากหลายต่อไป (สุชาติ ประจวบเหมาะ. 2545 : 55) ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่หลากหลายของนักเรียนครูผู้สอนนับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการอ่าน การสร้างนิสัยรักการอ่าน การจัดหาสื่อหนังสือเรียน

ที่หลากหลายให้พอเพียง โดยเฉพาะหนังสือที่ผู้เรียนสนใจที่เหมาะสมกับวัย และเป็นเรื่องราว ใกล้ตัวของนักเรียน จะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น เพราะ หนังสือเป็นปัจจัยสำคัญในการอ่าน ถ้าหากเด็กนักเรียนไม่มีหนังสือสำหรับอ่าน เด็กจะไม่สามารถพัฒนาตนเองให้มีความรู้สติปัญญา และไม่เกิดจินตนาการ

โรงเรียนบ้านโคกล่าม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นโรงเรียน ขยายโอกาสจัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงระดับช่วงชั้นปีที่ 3 มีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียน ไม่ได้ เด็กไม่มีนิสัยรักการอ่าน อ่านไม่คล่อง และหนังสือส่งเสริมการอ่านมีไม่เพียงพอ ทำให้ เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในปีการศึกษา 2551 โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 คน พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเฉลี่ยร้อยละ 76 ไม่ถึงเกณฑ์ที่ โรงเรียนตั้งเกณฑ์ไว้คือร้อยละ 80 ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะยังเป็นเด็กเล็กเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จำเป็นมากต้องมีการพัฒนา ทักษะด้านการอ่านอย่างถูกต้องตามหลักการอ่านและต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการ แก้ไขปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนและต้องการพัฒนาหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริม การอ่าน ได้นำคำศัพท์ในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 2 เขียนในรูปของบทหรือกรอง เนื้อหาที่สอดคล้องกับบทเรียน และใกล้ตัวนักเรียน โดยมีรูปภาพประกอบ มีสีสันที่สวยงาม ชวนให้น่าอ่าน เพื่อให้ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นไป ตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเป็นไปตามเป้าหมาย ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้

คำถามการวิจัย

หนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะช่วย แก้ไขปัญหาด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกล่ามได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือมาตรา ตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่านกับเกณฑ์ร้อยละ 80

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนด้วยหนังสือมาตราตัวสะกด เพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1. หนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือมาตราตัวสะกด เพื่อส่งเสริมการอ่านสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกล่าม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เรียนในปีการศึกษา 2552 จำนวน 14 คน

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 มาตรา ได้แก่ มาตราตัวสะกดแม่กง แม่กน แม่กม แม่เกย แม่เกอว แม่กก แม่กค และแม่กบ พัฒนาขึ้นโดยนำเอาคำศัพท์และเนื้อหาในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 2 บทที่ 17-23 ของกรมวิชาการ (2544) นำมาเขียนในรูปแบบทร้อยกรอง

3. ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย มีดังนี้

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน หมายถึง เอกสารประกอบการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้น โดยนำความรู้เรื่องหลักเกณฑ์ทางภาษาเกี่ยวกับมาตราตัวสะกด 8 มาตรา เป็น หนังสือที่ใช้ภาษาเข้าใจง่ายถูกต้องเหมาะสมกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านโคกล่าม มีภาพประกอบชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหา สีสันสวยงามเหมือนจริงสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรมที่มุ่งให้ผู้เรียน มีนิสัยรักการอ่าน สนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ผ่านการ พิจารณาและประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านภาษาไทย จิตวิทยาการศึกษาสำหรับเด็ก ประถมศึกษาแล้ว

มาตราตัวสะกด หมายถึง พยัญชนะที่ประกอบอยู่ท้ายสระและมีเสียงประสมเข้ากับ สระ ทำให้เกิดเสียงของคำแตกต่างตามพยัญชนะที่นำมาประกอบ ได้แก่ มาตราตัวสะกดแม่กง แม่กน แม่กม แม่เกย แม่เกอว แม่กค แม่กด และแม่กบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของคะแนนจากการประเมินนักเรียนหลังจาก ศึกษาจากบทเรียนจบแล้ว โดยพิจารณาพัฒนาการด้านความรู้ความสามารถของนักเรียนที่ได้ จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโคกล่ามที่เรียนด้วยหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย

ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง คุณภาพของหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อ ส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเปรียบเทียบกับ คะแนนของกระบวนการเรียนรู้ กับคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จาก คะแนนแบบทดสอบท้ายหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน ในแต่ละมาตราตัวสะกด เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละ 80 ของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จาก การทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เป็นประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

ความพึงพอใจ หมายถึง เจตคติด้านบวกที่มีต่อการเรียนเกิดจากปัจจัยทั้งภายในและ ภายนอก ครูต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมาย เมื่อเกิดความพึงพอใจ จะเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ ผลที่ดีหรือน่าพอใจนำไปสู่ความพึงพอใจทำให้งานที่ทำประสบ ผลสำเร็จ ความพึงพอใจคือความรู้สึกรักของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ในสิ่งที่ดีที่เกิดจากการได้รับ

การตอบสนอง บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังไว้ และมีความรู้สึกรักที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน 8 มาตรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่าน อ่านได้คล่อง อ่านได้ถูกต้องและมีพื้นฐานการอ่านไปตั้งแต่ในระดับช่วงชั้นที่ 1 สามารถนำไปเป็นแบบอย่างที่ดีและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้หนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้นวัตกรรมที่หลากหลายจากหนังสือมาตราตัวสะกดเพื่อส่งเสริมการอ่าน